

Transkript konferencije za medije o opstrukciji Vlade Republike Srpske da obezbijedi ključne reforme

Prvi zamjenik visokog predstavnika Larry Butler

Dobro jutro. Svjestan sam da je 9:30 ujutro rano, ranije nego što obično održavamo konferencije za medije, međutim, ovo je značajna tema i u interesu efikasnosti, a također poštujući vaše vrijeme željeli smo da je što prije obradimo.

Ambasador Ney i ja sazvali smo ovu konferenciju za medije kako bi smo govorili o problemu kojim su ugroženi potpuno realni izgledi Bosne i Hercegovine da krene naprijed sa integracijom u Evropsku Uniju, a što bi privuklo ulaganja, stvorilo nova radna mjesta i naravno, poboljšalo životni standard.

Prije mjesec dana, zajedno sa Ambasadorom Ney-om i predstavnicima Evropske Komisije i OSCE-a posjetio sam Banja Luku gdje smo se sastali sa premijerom Bukejlovićem i članovima njegove vlade kako bismo im predstavili spisak zakona čije usvajanje je sprječavala ili opstruirala njegova Vlada.

Istakli smo da se ovi zakoni moraju usvojiti kako bi bilo moguće da Bosna i Hercegovina ide naprijed u proces Stabilizacije i pridruživanja.

Ukazali smo im na to, da time što sprječava usvajanje ovih zakona, Vlada Republike Srpske ugrožava proces Evropske integracije koji Premijer, kako je meni lično rekao, potpuno podržava. Zahtijevali smo od njega da poduzme određene korake tokom slijedećih nekoliko sedmica, ili da nam barem odgovori.

Od tada je prošlo mjesec dana, sada je 2. decembar i ne možemo izvijestiti o bilo kakvom progresu.

Od prošle sedmice kada je Komesar Olli Rehn došao u Sarajevo da otpočne pregovore o Stabilizaciji i pridruživanju ovdje se osjetiti slavljenička atmosfera. Bosna i Hercegovina je ušla u novu eru. Iza sebe je ostavila eru intervencije i zakoračila u eru integracije. Početak ovih pregovora je bitan sporazum i postignuće.

Međutim, početak ovih pregovora je tek prvi korak u procesu evropskih integracija. Da bi građani osjetili koristi te ere, BiH vlasti moraju nastaviti ići naprijed, odnosno odgovoriti izazovu provođenja mnoštva reformi.

Najjasnija ilustracija ovoga je pozicija koju BiH zauzima u Izvještaju Svjetskog ekonomskog foruma o globalnoj konkurentnosti koji je objavljen ove sedmice. Samo da vas podsjetim, iako je bilo nekog napretka, sveukupna slika nije povoljna za BiH, posebno u odnosu na zemlje iz regije.

Usprkos tome Vlada Republike Srpske se kreće u potpuno pogrešnom pravcu. Imamo izreku koja glasi, da ako niste dio rješenja znači da ste dio problema. Umjesto da riješi problem, Republika Srpska stvara problem. Blokira mnoštvo zakona, sa stavom koji podsjeća više na 1997 godinu, a koji nije prikladan za kraj 2005 godine u državi koja ima aspiracije da se pridruži Evropskoj Uniji.

Želim da vam navedem kratki primjer opstrukcije o kojoj govorim, a ovo je relativno novi primjer. Ministar Čolak je nedavno sazvao sastanak na temu borbe protiv terorizma – a ovo je pitanje, i siguran sam da će te se složiti sa mnom, koje je od izuzetne važnosti za ovu zemlju. Usprkos tome Direktor policije Dragan Andan je odbio da prisustvuje, čak i da odgovori na poziv, samo iz razloga što je Ministar Čolak upotrebio hrvatsku riječ "Ravnatelj" umjesto odgovarajuće srpske riječi.

Ako se ovakav stav ne promijeni, čitav proces normalizacije i integracije u Euro-atlantske strukture će se usporiti – ili čak potpuno zaustaviti – a ovo se dešava upravo u trenutku kada se vaš voz za Brisel priprema da krene.

Mi smo za vas pripremili spisak zakona čije usvajanje opstruira Vlada Republike Srpske. Možete uzeti taj spisak na odlasku.

Sada bi želio prepustiti riječ mom kolegi, Višem zamjeniku visokog predstavnika Ambasadoru Martin-u Ney-u, koji će sa vama proći kroz specifične slučajeve opstrukcije.

Viši zamjenik visokog predstavnika Martin Ney

Primjeri koje ću vam upravo sada navesti se ne bave visokim principima i visokom politikom. To su zapravo pitanja koja utiču na svakodnevni život građana Bosne i Hercegovine i Republike Srpske. Oni govore o funkcionalnosti i o ekonomskoj održivosti ove države.

Što se tiče ekonomske sfere, Vlada Republike Srpske odbija da podrži Zakon o obligacijama na državnom nivou. Ovim se kompromituje stvaranje jedinstvenog ekonomskog prostora, što je apsolutni preduslov za privlačenje ulaganja i stvaranje novih radnih mjesta. Ako nemate Zakon o obligacijama na državnom nivou nemate ni osnovu da privučete ulaganja u ovu zemlju.

Vlada Republike Srpske odbija da dozvoli Državi da pusti u opticaj obveznice kako bi se izmirili dugovi zamrznute devizne štednje. Ovo zvuči jako tehnički, ali zapravo nije. Ovo ne samo da usporava proces rješavanja unutrašnjih dugova BiH već rezultira time da građani u RS dobivaju obveznicu na entitetskom nivou koja je znatno manje vrijednosti od obveznice izdate na državnom nivou.

Što se tiče poljoprivrede, Vlada Republike Srpske odbija omogućiti Državi da koordinira i razvija poljoprivrednu

politiku. Ovim se samo održavaju neprihvatljivi nivoi ruralne nezaposlenosti, te otežava dobivanje finansijske pomoći za poljoprivredu. Ovo utiče na živote građana.

Što se tiče obrazovanja, ovo utiče na mlade. Vlada Republike Srpske odbija da podrži djelotvorni Zakon o visokom obrazovanju na državnom nivou koji bi bio potpuno usuglašen sa Bolonjskim principima. Potreban nam je efikasan zakon na državnom nivou, u suprotnom Bosna i Hercegovina neće moći ispuniti međunarodne obaveze u sferi obrazovanja, koje je preuzela na sebe. Šta to znači za mlade ljude? To bi značilo da univerziteti van Bosne i Hercegovine neće priznavati kvalifikacije dobivene na univerzitetima u Bosni; to također znači da ne može biti mobilnosti između studenata u Bosni i Hercegovini i studenata koji studiraju u inostranstvu. Ovo utiče na naše mlade i na njihovu budućnost u Evropi.

Što se tiče odbrane, Vlada Republike Srpske odbija implementirati Odluke o reformi odbrane koje je usvojio Dom naroda Republike Srpske.

A spisak se nastavlja. Kao što je Ambasador Butler spomenuo, dobiti će te spisak, te molim vas pogledajte sve detalje.

Međutim, poruka koju želim naglasiti je slijedeća. Ovo je odgovornost Vlade Republike Srpske, ovo nije odgovornost međunarodne zajednice.

Sada kako je proces Stabilizacije i pridruživanja počeo, međunarodna zajednica smanjuje svoju ulogu na političkoj sceni BiH.

U prošlosti, političari ove zemlje su se oslanjali na OHR da obavlja najteže zadatke, ali sada kada je proces Stabilizacije i pridruživanja počeo oni moraju prepoznati i preuzeti svoju obavezu da sprovedu sve reforme koje su potrebne narodu u ovoj državi.

Sada je do naroda, također i do vas novinara, da izvršite

pritisak na vlasti kako bi riješili ove probleme. Vlada Republike Srpske nema razloga da šteti interesima građana. To bi bio izborni suicid.

Međutim, ako Vlada Republike Srpske sada ne uvede neke promijene, rizikuje da nju narod promijeni slijedećeg oktobra.

Prema tome, Vlada Republike Srpske mora da poduzme neke korake, i to što je prije moguće.

Hvala vam mnogo.

Pitanja i odgovori:

Sead Numanović, Dnevni Avaz:

U vašoj posljednjoj rečenici govorite da bi građani mogli vladu Republike Srpske skinuti sa vlasti na slijedećim izborima, da li to znači da OHR neće niti intervenisati niti smijeniti gospodina Bukejlovića, već će samo čekati?

SDHR, Martin Ney:

Smatram da to pitanje odražava način razmišljanja iz prošlosti. Prije je OHR uvijek bio taj koji je poduzimao konkretne korake. Kada vlasti ništa ne bi poduzele OHR bi intervenisao smjenama odgovornih lica ili nametanjem zakona. To je sada prošlost. Sada smo otpočeli pregovore o Stabilizaciji i pridruživanju. Ako se reforme ne sprovedu Vlada Republike Srpske snosi odgovornost. Vlasti u ovoj državi su odgovorne za provođenje reforme. Ne možete započeti pregovore o stabilizaciji i pridruživanju, radovati se zbog toga i smatrati da ste uspjeli i da ste na pravom putu, a potom očekivati da će međunarodna zajednica obavljati većinu posla umjesto vas. Političari ove države su obavezni da to urade. OHR vas može dovesti do vrata Evrope, ali ako očekujete da će OHR umjesto vas poduzimati korake kako bi se ispunili uslovi za Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, uzalud

čekate. Građani ove zemlje moraju svojim političarima dati do znanja da od njih zahtijevaju da rade u njihovu korist, da sprovedu reforme pomoću kojih će ući u Evropu.

I to je bio smisao moje posljednje rečenice. Kao glasač u ovoj zemlji bio bi veoma kritičan prema svojim političarima. Tačno bi ocijenio koji su to političari koji će me odvesti u Evropu, a koji to političari, iz bilo kog razloga, opstruiraju reforme koje bi mi osigurale mjesto u Evropskoj Uniji.

Sinan Šarić, FTV:

Mora se, s obzirom da smo u prethodnih deset godina poučeni iskustvima da ljudi iz Republike Srpske konstantno biraju vlade koje konstantno stoje na putu Bosne i Hercegovine ka Evropi, nadati se da će to biti u oktobru. Šta predlažete u toj situaciji? Ne možemo se čisto osloniti znači, na biračko tijelo koje će izabrati progresivnu vladu.

PDHR, Larry Butler:

Ukazao bi na sve što smo postigli u toku proteklih nekoliko godina, kao i na to što je još preostalo da se uradi. Vidjet će te na spisku, koji će te dobiti kada budete odlazili, da je cilj većine zakona blokiranih neuspjehom ili aktivnim opstruiranjem od strane vlade Republike Srpske ustvari bio kompletiranje jedinstvenog ekonomskog tržišta koje bi doprinijelo otvaranju novih radnih mjesta, prosperitetu, većem prilivu prihoda vladama, uključujući i RS, te bi vlade mogle više novca trošiti na svoje građane.

Ja lično, ću i dalje biti veoma angažiran u direktnim razgovorima i dijalogu u cilju pronalaženja načina da se izvrši pritisak na političare kako bi oni prihvatili svoje obaveze, svoje odgovornosti, u vremenu kada BiH počinje pregovore o Stabilizaciji i pridruživanju. Glasanje i odabir vaših političkih predstavnika nije odgovornost međunarodne zajednice. To je odgovornost građana. Bosna i Hercegovina sve više postaje moderna Evropska demokracija.

Ambasador Ney je aludirao na obavezu slobodnih medija da preuzmu na sebe ulogu čuvara javnog interesa time što će ukazati na neuspjehe, opstrukcije, a i uspjehe – jer smo zaista postigli i određene uspjehe. Ovaj spisak je veoma sažet i ne sadrži sva ostala postignuća koja smo do sada ostvarili. To što me zabrinjava je – kako ulazimo u izbornu godinu, kako smo otpočeli pregovore o Stabilizaciji i pridruživanju, kako Bosna proživljava najbolju godinu ekonomskog rasta u zadnjih deset, petnaest godina – da se sada ne zaustavite, jer vaši susjedi idu dalje. Oni sprovode reforme gotovo identične primjerima koje navodi Ambasador Ney.

Mogu vam reći da sam ja sada student ili profesor u ovoj zemlji...a vaša zemlja je jedina zemlja u Evropi koja nije dio Bolonjskog procesa. Vaše diplome su bezvrijedne, vaše nastavničke kvalifikacije i kompetencije se također ne uvažavaju, i to vas ostavlja izvan glavnog toka razvoja modernog Evropskog društva i konkurentnosti. I to je ono što nas pokreće. Mi ćemo nastaviti odlučno da radimo sa političarima u Banja Luci isto kao što to radimo ovdje u Sarajevu. Nastaviti ćemo olakšavati i podsticati provođenje programa reformi, koji je nepotpun a moram vam reći da je loša vijest ta da program nikada neće biti kompletan jer se svjetska ekonomija neprestano razvija. To je odgovor na vaše pitanje.

SDHR, Martin Ney:

Samo bi želio još nešto dodati. Rekli ste da se ne možemo osloniti na biračko tijelo. Riječ demokracija potiče od staro grčke riječi *idemos* + *kratos*, što znači – vlada naroda. Mi se moramo osloniti na biračko tijelo. Pitanje je kako ćemo omogućiti biračkom tijelu da ima ulogu kritičara, da bude informisano i da se bori za svoje interese. Sugerisao bi da je vaša uloga da građanima objasnite koja su to ključna pitanja, koje su ključne reforme, da li su te reforme potrebne, te ko ih podržava, a ko ih opstruira.

Dozvolite mi da na kraju istaknem slijedeće. Reforme koje se nalaze na ovom spisku nisu osmišljene kako bi se udovoljilo nekim birokratima u Briselu. To su reforme koje su neophodne građanima ove zemlje i uspjeh ovih reformi će nam pokazati da li je ova zemlja na pravom putu ka Evropi ili ne. Ove reforme idu u korist građana, a ne služe da bi zadovoljile nekoga u Briselu.

Lejla Riđović, BHT:

Da li su ove reforme uslov da Bosna potpiše Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju? U slučaju da ih Vlada Republike Srpske ne ispuni, šta bi se moglo desiti?

PDHR, Larry Butler:

Za otvaranje pregovora o stabilizaciji i pridruživanju bilo je potrebno ispuniti 16 uslova iz Studije izvodljivosti Evropske komisije, a ti uslovi su ispunjeni, mada vjerovatnojedva. Sada kako vaša zemlja otpočinje stvarni proces pregovaranja sa Evropskom komisijom i tek zapravo shvata kako tačno Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju izgleda, implementacija toga počinje u isto vrijeme kao i pregovori. A služim se primjerima država koje su mnogo naprednije od BiH, kao što su Hrvatska, Makedonija, Bugarska i Rumunija.

Ne treba da čekate gotov, odobreni, ratificirani dokument. Međutim, ovo su opet stvari koje nisu neka birokratska vježba, niti se rade sam zato jer je neki pametnjaković odlučio da vi to morate. To su stvari za koje je dokazano u Evropskoj Uniji da poboljšavaju životni standard, ekonomiju, kvalitetu demokracije i sva druga poglavlja na koje je podijeljen okvir pregovora – mislim da ih sveukupno ima 34 – za eventualno pristupanje Evropskoj Uniji. To je prvi korak ka članstvu u Evropskoj Uniji. To je vaš prvi ugovorni odnos sa Evropskom Unijom, priznavajući da ste bili jedinstveni u Evropi po tome što ste bili jedina zemlja u Evropi koja nije imala ugovor.

Dakle, ovi problemi će se morati riješiti. Neki od problema

koje sam spomenuo, a pitanje farmaceutske reforme, kao uostalom i Zakon o obligacijama, je dobar primjer koji ukazuje na lobi grupe koje pokušavaju zaštititi monopol ili svoje položaj jer tako zarađuju novac na štetu naroda, na štetu društva. Ovo je pitanje ekonomske efikasnosti koje ne ugrožava državu i ne predstavlja prijetnju postojanju Republike Srpske kao entiteta. Ovo je jednostavno zdrav razum, i čini ovu zemlju privlačnijom kako stranim tako i domaćim ulagačima.

Dakle, ne sumnjam da će se govoriti o većini ovih problema. Već znam da se poljoprivreda spominjala u kontekstu pitanja kako se možete pretvarati da razgovarate sa Evropom po pitanju poljoprivrede kada nemate Ministarstvo Poljoprivrede na nivou države, na nivou BiH. Objašnjenje koje je stiglo iz Banja Luke je da Država ne može priuštiti duplikat Ministarstva Poljoprivrede. Očigledno je šta je u pitanju. Smatram da je obaveza Države i entiteta da pronađu najbolji mogući način da zaštite interese poljoprivrednika u Bosni i Hercegovini i naroda koji konzumira kako domaće poljoprivredne proizvode, tako i proizvode uvezene iz drugih dijelova Evrope.